

DOI 10.33099/2618-1614-2021-16-3-22-27

УДК 355.422

О. С. Сирський,*кандидат військових наук,**командувач Сухопутних військ Збройних Сил України,**генерал-полковник*

Сучасний стан, завдання та перспективи розвитку Сухопутних Військ Збройних Сил України

У статті окреслені проблемні питання, пов'язані з набуттям спроможностей родів військ Сухопутних військ адекватно протидіяти загрозам національній та воєнній безпеці України у взаємодії з іншими складовими сектору безпеки та оборони в умовах ведення Росією «гібридної» війни проти нашої країни. Наведена інформація щодо загальної організаційної структури й сучасного стану Сухопутних військ Збройних Сил України, а також основні напрями розвитку Сухопутних військ. Детальніше акцентована увага на основах розвитку механізованих, танкових військ, ракетних військ та артилерії, військ протиповітряної оборони Сухопутних військ, армійської авіації, розвідувальних частин та підрозділів, сил підтримки Сухопутних військ, логістичного забезпечення, територіальної оборони, бойової підготовки, а також розвитку навчально-матеріальної бази на першому етапі (до 2025 р.) та в подальшій перспективі. Стаття містить також інформацію стосовно очікуваних результатів від реалізації заходів, спрямованих на розвиток родів військ Сухопутних військ.

Ключові слова: Сухопутні війська, механізовані війська, танкові війська, ракетні війська та артилерія, війська протиповітряної оборони Сухопутних військ, армійська авіація, розвідувальні частини (підрозділи), територіальна оборона, бойова підготовка.

© О. С. Сирський, 2021

Постановка проблеми. Сучасні Сухопутні війська – вид Збройних Сил України, який охоплює органи військового управління, частини механізованих і танкових військ, ракетних військ та артилерії, армійської авіації, спеціальних військ, військ сил підтримки, військові частини територіальної оборони, частини й установи логістичного забезпечення та призначений для відбиття нападу (вторгнення) угруповань військ (сил) агресора на територію України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканості. На сьогодні, як і в більшості країн світу, Сухопутні війська становлять основу Збройних Сил (понад 60% усього складу), відіграють вирішальну роль у виконанні завдань за призначенням та несуть основне бойове навантаження в районі проведення операції Об'єднаних сил на території Донецької та Луганської областей і на кримському напрямку.

В умовах протидії «гібридній» агресії, яку розв'язала Росія проти нашої держави, перед Збройними Силами загалом та Сухопутними військами зокрема постає низка проблемних питань, пов'язаних зі спроможностями складових цих структур ефективно протидіяти загрозам національній та воєнній безпеці України. З метою набуття військовими частинами і підрозділами Сухопутних військ необхідних спроможностей Командуванням передбачено низку заходів на найближчу, середньострокову та довгострокову перспективу, про які йтиметься в цій статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ураховуючи досвід застосування Сухопутних військ в антитерористичній операції (АТО) та в операції Об'єднаних сил (ООС), їхню роль і місце під час підготовки й ведення операцій угруповань військ (сил) Командуванням Сухопутних військ розроблені і практично реалізуються напрями розвитку Сухопутних військ на період до 2035 р. з урахуванням можливостей постачання нових та модернізації існуючих зразків озброєння та військової техніки (ОВТ), які були оголошені 1 вересня 2021 р. перед науково-педагогічними, науковими працівниками та слухачами Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського [1].

Для адекватного реагування на обстановку, яка може скластися у випадку реалізації ймовірних сценаріїв застосування сил безпеки та оборони для виконання завдань оборони України [2] на даний час уточнені завдання, що покладаються на Сухопутні війська Збройних Сил України, зокрема:

- під час відсічі збройній агресії – відбиття нападу угруповань військ агресора у складі об'єднаних сил у взаємодії з іншими складовими сил оборони, з використанням усіх необхідних сил і засобів, завдання агресору втрат і примушення його до відмови від подальшого застосування воєнної сили;
- у разі збройного конфлікту на державному кордоні – участь у локалізації та нейтралізації збройного конфлікту на початковій стадії та недопущенні його переростання у війну;

- у разі збройного конфлікту всередині держави – участь у локалізації та нейтралізації незаконних збройних формувань, посиленні охорони й захисту важливих державних об'єктів та об'єктів критичної інфраструктури, а також демонстрація готовності і рішучості щодо недопущення втручання іншої держави у внутрішні справи України;

- під час ведення територіальної оборони – сім основних завдань:

- охорона й захист державного кордону;
- забезпечення умов для надійного функціонування органів державної влади, органів військового управління, стратегічного (оперативного) розгортання військ (сил);
- охорона та оборона важливих об'єктів і комунікацій;
- боротьба з диверсійно-розвідувальними силами, іншими озброєними формуваннями агресора та антидержавними незаконно утвореними озброєними формуваннями;
- ізоляція операційних зон угруповань військ (сил);
- виконання заходів контрдиверсійної боротьби поза районами ведення бойових дій;
- контроль населених пунктів.

Що стосується відновлення боєздатності підготовки і формування резервів, то найважливішими завданнями є забезпечення своєчасного відновлення бойових спроможностей військових частин з метою нарощування створених угруповань військ (сил).

Для забезпечення виконання завдань, покладених на Сухопутні війська Збройних Сил України, до їхнього складу входять [3]:

- роди військ (*механізовані, танкові, ракетні війська й артилерія, війська протиповітряної оборони, армійська авіація СВ*);
- спеціальні війська (*розвідувальні, сил підтримки, зв'язку*);
- сили й засоби логістичного забезпечення;
- військові частини та підрозділи територіальної оборони, військові частини та установи забезпечення життєдіяльності, територіальні центри комплектування та соціальної підтримки;
- вищі військові навчальні заклади, навчальні центри (частини).

У зазначених вище публікаціях, а також в інших джерелах можна знайти інформацію про погляди Командування Сухопутних військ стосовно окремих напрямів подальшого розвитку родів військ, спеціальних військ та служб тощо, але узагальненої інформації щодо всіх складових Сухопутних військ Збройних Сил України немає. Таким чином, виникла потреба в узагальненні інформації про сучасний стан складових Сухопутних військ і перспективи їхнього подальшого розвитку, чому й присвячена ця публікація.

Викладення основного матеріалу

Організаційно Сухопутні війська складаються з органів військового управління, військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій та охоплюють:

- Командування Сухопутних військ;
- чотири оперативні командування (ОК «Північ» – ЧЕРНІГІВ, ОК «Південь» – ОДЕСА, ОК «Захід» – РІВНЕ, ОК «Схід» – ДНІПРО);
- кадр управління та військових частин Корпусу резерву;
- частини, установи та організації, безпосередньо підпорядковані Командуванню Сухопутних військ.

Загалом Сухопутні війська Збройних Сил України налічують 676 організаційних структур (473 військові частини (установи) та 203 територіальні центри комплектування та соціальної підтримки).

Готовність військових частин (підрозділів) Сухопутних військ до виконання завдань за призначенням на даний час порівняно з минулими роками значно зросла. Цього вдалося досягти за рахунок отримання нових зразків, модернізації та ремонту існуючих зразків озброєння і військової техніки, зокрема за рахунок їх закупівлі, ремонту на державних підприємствах та силами й засобами ремонтних органів Збройних Сил. Переорієнтовано також систему матеріально-технічного забезпечення, завдяки чому в районі виконання завдань військових частин у зоні проведення ООС створені необхідні військові запаси боєприпасів, пально-мастильних матеріалів, речового майна та продовольства для безперервного забезпечення частин в обсязі 100% від потреби.

У свою чергу, проведення АТО та ООС, зміни у формах і способах застосування військ в умовах проведення «гібридної» війни зумовили потребу в уточненні бойового складу та напрямів розвитку Сухопутних військ. Таким чином, у перспективі бойовий склад Сухопутних військ планується розподілити за функціональним призначенням на сили негайного реагування, сили нарощування та сили резерву.

Основними напрямками розвитку Сухопутних військ будуть:

- удосконалення організаційної структури органів військового управління, військових частин, нарощування бойового складу, оптимізація (уніфікація) структури й чисельності військових частин;
- поступова заміна застарілих зразків техніки на сучасні вітчизняного та іноземного виробництва;
- нарощування оперативних (бойових) спроможностей військових частин родів військ і спеціальних військ у Сухопутних військах.
- формування системи логістики за класами постачання збройних сил держав – членів НАТО;
- нарощування (вдосконалення) військової інфраструктури для розміщення та підготовки Сухопутних військ;

- удосконалення системи підготовки Сухопутних військ для їхньої сумісності із силами й засобами інших складових сил оборони та країн – членів НАТО;

- підвищення живучості військових частин Сухопутних військ;

- розвиток системи управління територіальної оборони (ТрО) та спроможностей органів управління і військових частин ТрО.

В основу розвитку **механізованих (танкових) військ** будуть покладені:

- перехід на перспективні організаційно-штатні структури – із цією метою протягом поточного року започаткований експеримент на базі однієї з механізованих бригад;

- підвищення вогневої спроможності механізованих бригад за рахунок збільшення питомої частки артилерійських підрозділів;

- переозброєння на новітні та модернізовані зразки ОВТ на єдиній базі вітчизняного виробництва;

- створення основного бойового танку, тяжкої бойової машини піхоти, легкої броньованої колісної машини вітчизняного виробництва;

- забезпечення готовності до ведення основних видів бойових дій (оборони, наступу) та стабілізаційних дій з урахуванням особливостей застосування (автономності, активізації дій у населених пунктах, дій проти регулярних військ та незаконних збройних формувань);

- уміння командирів швидко оцінювати обстановку й самостійно приймати рішення.

На першому етапі розвитку (до 2025 р.) передбачається: переформувати мотопіхотні бригади в механізовані; продовжити модернізацію (розроблення) окремих перспективних зразків озброєння та техніки. У подальшому: продовжити переозброєння механізованих і танкових військ Сухопутних військ новітніми та модернізованими зразками озброєння і військової техніки; розпочати переозброєння механізованих (танкових) військових частин на новітні та модернізовані зразки ОВТ на єдиній базі вітчизняного виробництва.

Виконання зазначених вище заходів дасть можливість:

- підвищити бойовий потенціал підрозділів у два – два з половиною рази, що забезпечить ефективне стримування та гарантовану нейтралізацію (локалізацію) збройного конфлікту на ранній стадії, не допускаючи його переростання в широкомасштабну агресію;

- переозброїти танкові батальйони танками з новітніми приладами прицілювання та спостереження, забезпечити їхню готовність до виконання завдань за призначенням та підвищити оперативні (бойові) спроможності;

- мати сучасний комплект сил і засобів, який буде спроможний виконувати завдання у визначених районах, у різних умовах обстановки;

- створити боездатні, мобільні, якісно підготовлені, всебічно забезпечені військові частини (підрозділи),

здатні швидко реагувати на реальні та потенційні загрози державі.

В основу розвитку **ракетних військ та артилерії (РВіА)** покладене їх перетворення на розвідувально-ударну вогневу систему за рахунок удосконалення систем управління, впровадження автоматизованих систем управління в усіх ланках, починаючи зі взводів та батарей.

Основними шляхами розвитку на першому етапі (до 2025 р.) є нарощування бойового складу ракетних військ та артилерії шляхом створення нових організаційних структур: окремої розвідувальної артилерійської бригади, оснащеної сучасними зразками техніки; окремої бригади ПТРК озброєної модернізованим протитанковим ракетним комплексом; започаткування переозброєння військових частин ракетних військ та артилерії на новітні та модернізовані зразки ОВТ на єдиній базі вітчизняного виробництва. У подальшому: сформувати ракетні полки оперативних командувань, озброєних ракетними комплексами та модернізованими РСЗВ; завершити переведення системи управління ракетних військ та артилерії на сучасну технологічну базу; переоснастити ствольну артилерію на калібр 155 мм, що відповідає єдиному стандарту НАТО; створити розвідувально-вогневі комплекси. Виконання зазначених вище заходів дасть змогу збільшити дальність ураження, зменшити тривалість виконання вогневих завдань і наростити ефективність артилерійської розвідки.

В основу розвитку **протиповітряної оборони Сухопутних військ** покладені:

- удосконалення системи управління військами та вогнем;

- підвищення ефективності системи розвідки та оповіщення про повітряного противника;

- нарощування бойових можливостей підрозділів ППО оперативних командувань, корпусу резерву та Сухопутних військ Збройних Сил (ЗС) України загалом.

На першому етапі (до 2025 р.) передбачається: сформувати два зенітні ракетні полки, озброєні сучасними зенітними ракетними комплексами та наростити склад окремих радіотехнічних батальйонів; продовжити модернізацію окремих перспективних зразків озброєння й техніки. У подальшому: прийняти на озброєння новий зенітно-ракетний комплекс малої дальності та зенітно-ракетний комплекс ближньої дії; завершити нарощування складу окремих радіотехнічних батальйонів. Проведення зазначених заходів дасть можливість збільшити ймовірності виявлення та знищення повітряних цілей; підвищити математичне очікування числа цілей, знищених зенітним підрозділом; підвищити кількість цільових каналів, у тому числі всепогодних.

В основу розвитку **армійської авіації** будуть покладені вдосконалення тактичних прийомів застосування, модернізація та закупівля сучасної авіаційної техніки. Проведення цих заходів на першому етапі (до 2025 р.) здійснюється шляхом: продовження модернізації (розроблення) окремих перспективних зразків озброєння

й техніки; проведення капітальних ремонтів з модернізацією вертольотів типу Мі-24 з найбільшим залишком призначеного ресурсу. У подальшому заплановані: підвищення спроможностей транспортних вертольотів типу Мі-8 шляхом проведення їх модернізації; поступова заміна вертольотів типу Мі-24 на більш функціональні та маневрені аналоги іноземного виробництва; вдосконалення системи бойового управління шляхом розробки та впровадження архітектури апаратного і програмного забезпечення єдиної системи автоматизованої передачі даних; завершення капітальних ремонтів штучних покриттів аеродромів.

В основу розвитку **розвідувальних частин (підрозділів)** покладені такі основні заходи: удосконалення форм і способів виконання розвідувальних завдань та підготовка розвідувальних органів з урахуванням набутого досвіду в ООС; підвищення бойових спроможностей, збільшення дальності ведення розвідки за рахунок сучасних, новітніх технічних засобів розвідки; широке впровадження новітніх систем технічних засобів розвідки, у тому числі безпілотних авіаційних комплексів. Основними напрямками розвитку на першому етапі (до 2025 р.) будуть: оптимізація структури військових частин розвідки для забезпечення виконання всього комплексу розвідувальних завдань в інтересах угруповань; нарощування спроможностей системи тактичної розвідки оперативних командувань та сил і засобів радіоелектронної розвідки. У подальшому заплановані: оптимізація організаційно-штатних структур військових частин і підрозділів розвідки та набуття ними нових спроможностей шляхом переозброєння на нові зразки техніки й технічні засоби розвідки; розроблення нових засобів радіоелектронної розвідки з розширеними можливостями з виявлення засобів зв'язку; набуття спроможностей безпілотними авіаційними комплексами щодо збирання, обробки інформації в єдиній системі обміну розвідувальною інформацією.

Виконання запланованих заходів розвитку дасть змогу: підвищити загальні спроможності (кількісні показники) розвідувальних частин (підрозділів) у викритті об'єктів противника; вдосконалити ефективність радіоелектронної розвідки; забезпечити можливість отримання розвідувальної інформації на всю оперативно-тактичну глибину в режимі реального часу.

В основу розвитку **військових частин та підрозділів сил підтримки Сухопутних військ** покладені: перехід на перспективні організаційно-штатні структури; нарощування бойових спроможностей військових частин і підрозділів сил підтримки, особливо підрозділів радіоелектронної боротьби (РЕБ) механізованих (мотопіхотних), гірськоштурмових, танкових бригад та їхня взаємосумісність із підрозділами розвідки та протиповітряної оборони; переозброєння на новітні та модернізовані зразки озброєння та військової техніки інженерних військ, РЕБ та РХБ захисту. Для цього на першому етапі (до 2025 р.) передбачається: сформувати у складі механізо-

ваних (мотопіхотних), гірськоштурмових бригад роти РЕБ; сформувати в складі танкових бригад взводи РЕБ; сформувати у складі частини механізованих (мотопіхотних) гірськоштурмових бригад батальйони підтримки; продовжити розробку новітніх та модернізацію існуючих зразків озброєння та військової техніки; продовжити доукомплектування підрозділів сил підтримки новітньою технікою. У подальшому: завершити формування у складі механізованих (мотопіхотних), гірськоштурмових, танкових бригадах батальйонів підтримки; сформувати у складі бригад стратегічного резерву, кадру механізованих (мотопіхотних), танкових бригад кадру роти радіоелектронної боротьби, у складі військових частин ракетних військ і артилерії – відділення РЕБ з безпілотними літальними апаратами (БпЛА); розробити та озброїти кожен окремий батальйон РЕБ комплектом БпЛА РЕБ (БпЛА із засобами РЕБ для постановки завад), засобами РЕБ оперативного-тактичного рівня, кожен окремий полк оперативного забезпечення – наземними та повітряними (БпЛА) комплексами для ведення РХБ розвідки; завершити переозброєння на новітні та модернізовані зразки озброєння та військової техніки.

Виконання запланованих заходів розвитку дасть змогу: підвищити загальні спроможності (кількісні показники) військових частин та підрозділів сил підтримки щодо ведення радіоелектронної боротьби, РХБ захисту та інженерної підтримки військ; надати спроможності загальновійськовим частинам та частинам РВіА вести радіоелектронну боротьбу особливо щодо протидії БпЛА; удосконалити ефективність управління та застосування підрозділів підтримки загальновійськових частин.

В основу розвитку **логістичного забезпечення** покладене створення ефективної системи логістичного забезпечення та підтримки сумісної з аналогічними системами в арміях країн – членів НАТО та здатної забезпечувати в єдиній системі всі складові сили оборони під час їх застосування. На першому етапі (до 2025 р.) здійснюватимуться: трансформація системи логістичного забезпечення з остаточним розподілом функцій щодо управління підпорядкованими силами та забезпечення за всіма номенклатурами; нарощування спроможностей військових частин зв'язку та сил підтримки. У подальшому: забезпечення взаємосумісності систем забезпечення з відповідними системами інших складових сектору безпеки та оборони; створення оперативних, військових запасів ракет, боєприпасів, продовольства, пально-мастильних матеріалів, медичного та іншого військово-технічного майна; продовження переведення підрозділів логістики Сухопутних військ на новітні зразки техніки; створення імітаційних макетів озброєння та військової техніки для підвищення живучості Сухопутних військ.

На цей час опрацьовується питання щодо вдосконалення системи логістичного забезпечення тактичного та оперативного рівнів у рамках трансформації системи логістичного забезпечення Збройних Сил України. У свою чергу, для утримання боєприпасів Сухопутних військ

передбачається в кожному оперативному командуванні сформувати об'єднані бази зберігання засобів ураження. Таким чином, виконання запланованих заходів дасть можливість спрямувати основні зусилля на розвиток і створення системи забезпечення, що дасть змогу в мирний час забезпечити бойову готовність Сухопутних військ у їхньому новому складі, а у воєнний час – нарощування їхніх бойових можливостей.

Що стосується **територіальної оборони**, то в основу її розвитку покладені:

- удосконалення системи управління шляхом реструктуризації органів управління територіальної оборони;
- визначення оптимального терміну розгортання окремих бригад територіальної оборони та порядку функціонування (виконання завдань) штабів зон (районів) ТрО на базі штабів окремих бригад (батальйонів) ТрО з урахуванням нового адміністративно-територіального поділу;
- створення ефективної системи формування і підготовки військових частин (підрозділів) територіальної оборони;
- визначення порядку (механізму) забезпечення суб'єктів ТрО, які залучатимуться до виконання завдань, у тому числі за рахунок місцевої промислової бази та мобілізаційних потужностей, розташованих у межах адміністративно-територіальної одиниці;
- підвищення бойових можливостей бригад територіальної оборони за рахунок введення до їхнього складу колективної зброї.

В інтересах виконання зазначених вище заходів на виконання Закону України «Про основи національного спротиву» [4] та з метою реалізації завдань, визначених Головнокомандувачем Збройних Сил України розроблений і затверджений Замисел формування Сил ТрО.

Формування Сил ТрО Збройних Сил України здійснюватиметься шляхом комплексного виконання заходів упродовж трьох етапів:

I етап – організаційно-підготовчий у складі Сухопутних військ – 1 вересня 2021 р. – 30 грудня 2021 р.;

II етап – формування (переформування) органів військового управління, військових частин ТрО у складі Сухопутних військ – 1 січня 2022 р. – 31 грудня 2022 р.;

III етап – набуття спроможностей щодо виконання завдань за призначенням сформованими органами військового управління, військовими частинами ТрО у складі Сухопутних військ – 1 січня 2023 р. – 31 грудня 2023 р.

У подальшому – функціонування Сил ТрО ЗС України як окремого роду Сил ЗС України – з 1 січня 2024 р.

Під час першого етапу формування Сил ТрО ЗС України основними завданнями визначені: розроблення та затвердження Замислу формування Сил ТрО та деталізованого плану його реалізації на кожний етап формування; створення у ЗС України, Командуванні Сухопутних військ ЗС України, управліннях оперативних командувачів, обласних (районних, міських) територіальних

центрів та робочих груп по формуванню військових організаційних структур Сил ТрО; визначення місць розміщення (пунктів постійної дислокації (ППД)) Командування Сил ТрО, регіональних управлінь та військових частин Сил ТрО ЗС України, порядку (підходів) щодо їх прийняття, облаштування та необхідного фінансового ресурсу. Результат виконання заходів першого етапу – затвердження Головнокомандувачем ЗС України порядку формування і набуття спроможностей органами військового управління та військовими частинами Сил ТрО ЗС України та готовність до проведення організаційних заходів з 1 січня 2022 р.

Під час другого етапу формування Сил ТрО ЗС України основними завданнями визначені: формування (переформування) Командування Сил ТрО ЗС України, регіональних управлінь ТрО та двадцяти п'яти бригад ТрО Сил ТрО ЗС України (у кожній зоні ТрО – бригада, у кожному районі ТрО – батальйон), у тому числі комплектування їх особовим складом, ОВТ і матеріально-технічного забезпечення (МТЗ); при цьому передбачити в особливий період формування додаткових бригад ТрО у великих містах, чисельність населення яких перевищує 900 тис. мешканців та в зонах ТрО, загальна чисельність яких більше, ніж 2,4 млн мешканців; прийняття ППД (місць розміщення) Командуванням Сил ТрО, регіональними управліннями та військовими частинами Сил ТрО ЗС України та організація їх облаштування; завершення впродовж першого півріччя розроблення основних нормативно-правових актів, потрібних для забезпечення функціонування системи ТрО. Результат виконання заходів другого етапу – формування органів військового управління та військових частин ТрО Сил ТрО ЗС України.

Під час третього етапу формування Сил ТрО ЗС України основними завданнями визначені: організація та проведення заходів інтенсивної підготовки органів військового управління та військових частин Сил ТрО ЗС України для набуття ними необхідних спроможностей до виконання завдань за призначенням; завершення доукомплектування Командування Сил ТрО ЗС України, регіональних управлінь ТрО та бригад (батальйонів) ТрО Сил ТрО ЗС України особовим складом, ОВТ та МТЗ. Результат виконання заходів третього етапу – набуття органами військового управління з підрозділами забезпечення та обслуговування і військовими частинами ТрО Сил ТрО ЗС України необхідних спроможностей до виконання завдань за призначенням та завершення підготовки до функціонування як окремої військової організаційної структури – окремого роду сил ЗС України. З 1 січня 2024 р. до 30 березня 2024 р. передбачене виведення зі складу Сухопутних військ ЗС України Сил ТрО в окрему військову організаційну структуру – окремий рід сил ЗС України.

Таким чином, удосконалена система управління територіальної оборони дасть змогу своєчасно реагувати і вживати необхідні заходи для оборони території та захисту населення на визначеній місцевості до моменту розгортання в межах такої території угруповання військ

(сил) та/або угруповання об'єднаних сил, призначених для ведення воєнних (бойових) дій з відсічі збройній агресії проти України.

Що стосується **бойової підготовки**, то в Сухопутних військах триває процес визначення оптимальної системи підготовки (як індивідуальної, так і колективної), відновлення боєздатності військових частин, які вийшли із зони виконання бойових завдань. За результатами аналізу процесу підготовки військ у минулому році скоерований алгоритм відновлення боєздатності військових частин: збільшено організаційний період з двох до трьох місяців, що дає змогу надати відпустки особовому складу, направити військовослужбовців на підготовку до навчальних центрів та відновити ОВТ, та з одного до двох місяців збільшено період індивідуальної підготовки.

Після виводу військової частини з району проведення ООС проводиться вхідний контроль для визначення рівня теоретичних знань та практичних навичок. Мета – визначення особового складу, якій потребує направлення на фахову та підвищену підготовку в навчальні центри та школи підготовки. Крім цього, протягом поточного року створені ще дев'ять шкіл підготовки (крім існуючих) особового складу. Це дає змогу здійснювати підвищену підготовку як військовослужбовців, так і підрозділів загалом. Додатково в систему індивідуальної підготовки впроваджений кваліфікаційний стандарт № 1, який відповідає стандартам НАТО.

Підготовка штабів здійснюється шляхом проведення курсової підготовки: штаби бригад – на базі Національного університету оборони України чи загальновійськових полігонах оперативних командувань протягом двох-трьох тижнів з проведенням на завершальному етапі командно-штабного навчання; штаби батальйонів (дивізіонів) – на базі військових вищих навчальних закладів (у Національній академії Сухопутних військ – штаби механізованих, мотопіхотних, танкових батальйонів, артилерійських дивізіонів; у військовому інституті танкових військ – ремонтно-відновлювальних батальйонів; у Харківському національному університеті Повітряних сил імені Івана Кожедуба – штаби дивізіонів ППО СВ) – протягом одного тижня.

Колективна підготовка проводиться протягом трьох місяців за кваліфікаційним стандартом № 1. Злагодження підрозділів здійснюється від відділення до бригади, на завершальних етапах проводяться тактичні навчання. При цьому з ротами – двосторонні ротні тактичні навчання без бойової стрільби з використанням LAZERTAG, з батальйонами – батальйонні тактичні навчання з бойовою стрільбою. На завершальному етапі підготовки бригади проводиться командно-штабне навчання з позначенням дій військ.

Основні зусилля щодо **розвитку навчальної матеріально-технічної бази** спрямовані на: нарощування

спроможностей підрозділів імітаційного моделювання центрів підготовки підрозділів та загальновійськових полігонів щодо підготовки штабів бригади; обладнання ділянок для підготовки до ведення бойових дій у місті на загальновійськових полігонах та в центрах підготовки підрозділів; впровадження в підготовку систем лазерного позначення ураження цілей LAZERTAG; обладнання системи об'єктивного контролю за перебігом підготовки на загальновійськових полігонах, у навчальних центрах та центрах підготовки підрозділів; нарощування тренажерної бази для забезпечення індивідуальної підготовки в навчальних центрах Сухопутних військ; створення навчальної матеріально-технічної бази спеціалізованих шкіл підготовки; впровадження в підготовку в навчальних центрах комп'ютерних спеціалізованих та багатофункціональних класів, програмного забезпечення віртуального бойового середовища.

Висновки

Таким чином, реалізація зазначених вище напрямів розвитку Сухопутних військ дасть змогу:

- мати сучасний комплект сил і засобів, який буде спроможний виконувати завдання у визначених районах, у різних умовах обстановки;
- забезпечити готовність органів військового управління, військових частин та підрозділів до виконання бойових завдань у складі об'єднаних сил у трьох-чотирьох операційних зонах, стійке управління угрупованнями військ (сил) та їх своєчасне нарощування за рахунок резервів;
- створити ефективну систему керівництва територіальною обороною, підготовки резервів та відновлення боєздатності військових частин;
- привести системи управління у відповідність до принципів, прийнятих у державах – членах НАТО.

Перелік літератури

1. *Сирський О. С.* Сучасний стан, завдання та перспективи розвитку Сухопутних військ Збройних Сил України : інформаційно-довідковий матеріал / О. С. Сирський ; командування Сухопутних військ Збройних Сил України. – К., 2021. – 20 с.
2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України» [Електронний ресурс] : Указ Президента України № 121/2021 від 25 березня 2021 р. // Верховна Рада України. Законодавство України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text>.
3. Сухопутні війська [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Міністерства оборони України. – Режим доступу : <https://www.mil.gov.ua/ministry/sklad-zbrojnix-sil-ukraini/suhoputni-vijska/>.
4. Про основи національного спротиву [Електронний ресурс] : Закон України від 16 липня 2021 р. № 1702-IX // Верховна Рада України. Законодавство України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>.